SPÍCÍ PANNA

JEFFERY DEAVER

SPÍCÍ PANNA

JEFFERY DEAVER

DOMINO

2015

Copyright © 2007 by Jeffery Deaver
Lyrics © 1968 by Paul Simon
Translation © 2007, 2014 by Jiří Kobělka
Cover design © 2015 by DOMINO

Veškerá práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována ani elektronicky přenášena či šířena bez předchozího písemného souhlasu majitele autorských práv.

Z anglického originálu THE SLEEPING DOLL,
vydaného nakladatelstvím Simon & Schuster, New York 2007,
přeložil Jiří Kobělka
Odpovědný redaktor: Lubomír Petr
Korektura: Iveta Muchová
Sazba písmem Minion Pro: Jiří Ryška
Obálka: Rajka Marišinská
Vydání třetí, v elektronické verzi první
Vydalo nakladatelství DOMINO, Na Hradbách 3, Ostrava 1,
v listopadu 2015

ISBN 978-80-7498-105-0

Pro G Mana

Vzdor změnám na změny jsme víceméně stejní.
Vzdor změnám jsme víceméně stejní.

Paul Simon, „The Boxer“

13. září 1999

„Mansonův syn“ shledán vinným v případu vražd v rodině Croytonových

Salinas, Kalifornie – *Pětatřicetiletý Daniel Raymond Pell byl dnes shledán vinným ve čtyřech bodech obžaloby v souvislosti s vraždou prvního stupně a v jednom bodě obžaloby v souvislosti se zabitím. Porota okresního soudu v Monterey se na verdiktu usnesla po pouhých pěti hodinách jednání.*

„Spravedlnosti bylo učiněno zadost,“ sdělil reportérům po ohlášení verdiktu vedoucí týmu státních zástupců James J. Reynolds. „Jde o krajně nebezpečného muže, jenž se dopustil ohavných zločinů.“

Pell vešel ve známost jako „Mansonův syn“ vzhledem k několika paralelám mezi jeho životem a životem usvědčeného vraha Charlese Mansona, který v roce 1969 nechal v jižní Kalifornii rituálně zavraždit herečku Sharon Tateovou a několik dalších lidí. Po Pellově zatčení našla policie v jeho domě řadu knih a článků o Mansonovi.

Pell byl shledán vinným z vraždy Williama Croytona, jeho manželky a dvou ze tří jejich dětí dne 7. května v kalifornském Carmelu, necelých 200 kilometrů jižně od San Franciska. Ob-

vinění ze zabití pak souviselo s úmrtím čtyřiadvacetiletého Jamese Newberga, který s Pellem bydlel a v noc výše zmíněných vražd ho doprovázel do domu Croytonových. Státní zástupce uvedl, že Newberg měl zpočátku v úmyslu při vraždách asistovat, ale poté si to rozmyslel a Pell ho zabil.

Šestapadesátiletý Croyton byl zámožným elektrotechnikem a nápaditým programátorem. Jeho firma sídlící v Cupertinu v srdci Silicon Valley vyvíjí moderní programy, které patří mezi světově nejoblíbenější softwarové produkty určené pro osobní počítače.

Vzhledem k Pellovu zájmu o Mansona se objevily spekulace, že vraždy mohly mít ideologický podtón – stejně jako vraždy, za něž byl v minulosti odsouzen Manson –, avšak Reynolds uvedl, že nejpravděpodobnějším motivem vniknutí do domu Croytonových byla loupež. Pell má na kontě desítky předchozích odsouzení za krádeže, vloupání a loupeže, které začal páchat v době, kdy mu ještě nebylo ani dvacet let.

Jeho útok přežilo jedno dítě, devítiletá dcera Theresa. Pell si dívky nevšiml, poněvadž spala ve své posteli zakrytá hračkami. Vzhledem k tomu vešla ve známost jako „Spící panna".

Podobně jako Charles Manson – zločinec, jenž byl předmětem jeho obdivu – vyzařoval také Pell temné charisma a postupně se obklopil skupinou oddaných a fanatických stoupenců, které označoval za svou „rodinu" – i tento termín si vypůjčil od Mansonova klanu – a nad nimiž měl absolutní kontrolu. V době vražd členů rodiny Croytonovy patřil do této skupiny i Newberg a také tři ženy, které žily společně ve zchátralém domě v Seaside, severně od kalifornského Monterey. Jedná se o Rebeccu Sheffieldovou (26), Lindu Whitfieldovou (20) a Samanthu McCoyovou (19). Whitfieldová je dcerou Lymana

Whitfielda, prezidenta a výkonného ředitele Santa Clara Bank and Trust se sídlem v Cupertinu, což je čtvrtá největší banka v Kalifornii.

Zmíněné ženy nebyly obžalovány v souvislosti s úmrtími Croytonových či Newberga, ale porota je shledala vinnými z mnohonásobných krádeží, neoprávněných vniknutí na cizí pozemek, podvodů a přechovávání odcizeného majetku. Whitfieldová byla navíc usvědčena z maření vyšetřování, křivopřísežnictví a ničení důkazů. Na základě dohody o snížení trestu výměnou za přiznání viny byly Sheffieldová a McCoyová odsouzeny ke třem letům ve vězení, Whitfieldová pak ke čtyřem a půl letům.

Rovněž Pellovo chování během procesu dalo vzpomenout na Charlese Mansona. Seděl bez hnutí u stolu pro obhajobu a civěl na porotce a svědky v neskrývané snaze je zastrašit. Podle některých zpráv věří, že má okultní schopnosti. V jednom případě byl obžalovaný dokonce vyveden ze soudní síně, když se svědek pod jeho upřeným pohledem zhroutil.

Zítra začne porota rokovat o výši trestu. Pell by mohl dostat až trest smrti.

PONDĚLÍ

1

Vyšetřování začalo jako každé jiné.

Kathryn Danceová vešla do vyšetřovací místnosti a spatřila za kovovým stolkem třiačtyřicetiletého spoutaného muže, který si ji bedlivě prohlížel. Vyslýchané subjekty to tak samozřejmě dělaly vždy, i když nikdy ne tak udivujícíma očima. Byly modré, ale tahle modř se nepodobala obloze, oceánu ani slavným drahokamům.

„Dobré ráno," řekla Danceová a posadila se naproti muži.

„Nápodobně," odvětil Daniel Pell, jenž před osmi lety ubodal k smrti čtyři členy jedné rodiny z důvodu, s nímž se nikdy nikomu nesvěřil. Jeho hlas zněl měkce.

Drobný a šlachovitý Pell se uvolněně opřel o židli a na jeho vousaté tváři se objevil lehký úsměv. Hlavu s dlouhými šedočernými vlasy držel nakloněnou na stranu. A zatímco většinu vyšetřování prováděných na vězeňské půdě doprovází zvonivý zvuk pout, jak se subjekty snaží prokázat svou nevinu rozmáchlými a předvídatelnými gesty, Daniel Pell setrvával v dokonalé nehybnosti.

Danceová jako specialistka na vyšetřování a kinezii – řeč těla – viděla v Pellově chování a posedu obezřetnost, ale i sebedůvěru… a kupodivu také pobavenost. Pell měl na sobě oranžovou vězeňskou kombinézu s našitým nápisem „Nápravně výchovný ústav Capitola“ vepředu a poněkud nadbytečným slovem „Vězeň“ vzadu.

Momentálně se však s Danceovou nenacházeli v Capitole, nýbrž ve střežené vyšetřovací místnosti v budově okresního soudu v Salinasu, plných pětašedesát kilometrů od Capitoly.

Pell pokračoval v prohlídce. Nejprve si změřil pohledem oči Kathryn Danceové – jejich zelený odstín jako by se vhodně doplňoval s jeho zvláštní modří –, které lemovaly brýle s hranatými černými obroučkami. Poté se zaměřil na její špinavě blonďaté vlasy spletené do copu, černé sako a neprůsvitnou bílou halenku pod ním, která vůbec nic neodhalovala. Všiml si rovněž prázdného pouzdra u agentčina pasu. Prohlížel si ji pečlivě a nikam nespěchal; vyšetřovatele a vyšetřované pojí vzájemná zvědavost. (Jak Danceová říkávala na seminářích z vyšetřovací techniky studentům: „Zkoumají vás stejně důkladně, jako vy zkoumáte je – a obvykle ještě důkladněji, poněvadž mohou více ztratit.“)

Danceová hmátla do modré kabelky pro legitimaci a nedala najevo žádnou reakci, když uvnitř zahlédla hračku malého netopýrka z loňského Halloweenu, kterou jí tam ráno podstrčil jako kanadský žertík buďto dvanáctiletý syn Wes, nebo jeho mladší sestra Maggie, případně oba. Napadlo ji, jak je někdy život plný kontrastů. Ještě před hodinou snídala s dětmi v útulném viktoriánském domě v idylickém Pacific Grove, kde jim u nohou leželi dva zdraví psi žadonící o sla-

ninu, zatímco teď sedí za úplně jiným stolem a naproti sobě má usvědčeného vraha.

Našla legitimaci a ukázala ji Pellovi. Ten se na ni dlouze zadíval a lehce se předklonil. „Danceová. Zajímavé jméno. Kdo ví, odkud pochází. A ten Kalifornský úřad…, co to je?“

„Úřad vyšetřování. Je to jako FBI, ale jen pro stát Kalifornie. Pane Pelle, jste srozuměn s tím, že se tento rozhovor nahrává?“

Pell pohlédl na zrcadlo, za nímž vrněla videokamera. „Vy si vážně myslíte, že věříme, že to zrcadlo je tu kvůli tomu, abysme si mohli udělat vlasy?“

Zrcadla se však do vyšetřovacích místností neinstalují kvůli ukrytí kamer a svědků – na to existují mnohem lepší a modernější metody –, nýbrž proto, že když lidé vidí sami sebe, mají menší sklon lhát.

Danceová se chabě usmála. „A jste srozuměn s tím, že můžete tento rozhovor kdykoliv ukončit a že máte právo na advokáta?“

„V trestněprávních procedurách se vyznám líp než celý absolventský ročník Hastingsovy právnické fakulty dohromady. Což je, když na to přijde, docela legrační představa.“

Byl lepší řečník, než Danceová čekala. A taky byl chytřejší.

Daniel Raymond Pell, který si odpykával doživotní trest za vraždy Williama Croytona, jeho manželky a dvou jeho dětí, spáchané v roce 1999, oslovil minulý týden spoluvězně, jenž měl být z Capitoly zanedlouho propuštěn, a požádal ho, aby za něj po propuštění za úplatu něco vyřídil. Řekl mu o jakýchsi usvědčujících důkazech, jichž se před lety zbavil v Salinasu, a svěřil se mu s obavami, že by ho tyto předměty mohly

zaplést do nevyřešené vraždy jednoho zámožného farmáře. Nedávno se totiž dočetl, že město Salinas provádí renovaci vodovodního systému. To v něm probudilo vzpomínky a zároveň vyvolalo obavy, že by někdo mohl ukryté důkazy najít. Požádal tedy spoluvězně, aby je vyhledal a zničil.

Pell si k tomu však vybral nesprávného člověka. Spoluvězeň odsouzený na krátkou dobu vyklopil všechno ředitelce věznice, která zavolala na úřad šerifa okresu Monterey. Vyšetřovatele napadlo, zda Pell náhodou nemluvil o nevyřešené vraždě farmáře Roberta Herrona, jenž byl před deseti lety ubit k smrti. Vražedná zbraň – předpokládalo se, že jde o kladivo – se nikdy nenašla. Úřad šerifa tedy vyčlenil tým, který měl prohledat všechny studny v dané části města. Netrvalo dlouho a tým opravdu našel otrhané tričko, kladivo a prázdnou náprsní tašku s vyraženými iniciálami *R. H.* Dva otisky prstů na kladivu patřily Danielu Pellovi.

Montereyský okresní státní zástupce se rozhodl předložit případ velké porotě v Salinasu a požádal agentku CBI Kathryn Danceovou, aby Pella vyslechla a pokusila se ho přimět k doznání.

„Jak dlouho jste žil v oblasti Monterey?“ zeptala se nyní Danceová.

Pella jako by překvapilo, že na něj okamžitě nezačala pouštět hrůzu. „Pár let.“

„Kde?“

„V Seaside.“ Asi třicetitisícové město severně od Monterey na silnici 1, obývané především mladými dělnickými rodinami a důchodci. „Za své těžce vydělané peníze tam toho dostanete víc,“ vysvětlil. „Víc než v tom vašem nóbl Carmelu.“ Jeho oči přistály na jejím obličeji.

Gramatiku a větnou skladbu má dobrou, všimla si Danceová a naopak si nevšímala jeho rybářské expedice za informacemi o jejím místě bydliště.

Dál se ho vyptávala na jeho život v Seaside a ve vězení a celou dobu ho přitom pozorovala: jak se chová, když jsou mu kladeny otázky, a jak se chová, když na ně odpovídá. Nedělala to, aby z něj získala informace – díky domácí přípravě předem znala odpovědi na vše, nač se ptala –, ale aby stanovila jeho behaviorální „základní čtení".

Při odhalování lží berou vyšetřovatelé v úvahu tři faktory: neverbální chování (řeč těla neboli kinezii), verbální kvalitu (intenzitu hlasu nebo odmlky před odpověďmi) a verbální obsah (to, co subjekt říká). První dva faktory přitom poskytují daleko spolehlivější náznaky případné lži, neboť každému člověku se mnohem lépe kontroluje, *co* říká, než *jak* to říká a jak během odpovědi přirozeně reaguje jeho tělo.

Základní čtení je pak jakýmsi katalogem různých druhů chování ve chvílích, kdy subjekt říká pravdu. Je to standard, který bude vyšetřovatel později porovnávat s chováním subjektu ve chvíli, kdy může mít důvod ke lži. Jakékoliv odchylky mezi oběma druhy chování pak naznačují lež.

Danceová konečně získala kvalitní profil pravdomluvného Daniela Pella a přistoupila k jádru svého úkolu v této moderní, leč sterilní soudní budově. Venku bylo mlhavé červnové odpoledne. „Ráda bych vám položila několik otázek o Robertu Herronovi."

Pell se s ní na chvíli střetl pohledem a pak zaměřil svou prohlídku detailněji: zadíval se na náhrdelník s lasturou, který kdysi vyrobila její matka. Poté na agentčiny krátké, růžově

nalakované nehty. Šedý perleťový prsten na prsteníčku si vysloužil dva pohledy.

„Kde jste bydlel v lednu 1996?“

„V Monterey.“

„Ve které ulici?“

Pell našpulil rty. „Teď jste mě dostala. Ale myslím, že v severní části města.“

Zajímavé. Klamající subjekty se často vyhýbají konkrétním údajům, které lze ověřit a poté jim je připomenout, pokud se rozcházejí s jejich výpovědí u soudu. Navíc bylo neobvyklé, aby si člověk nepamatoval, kde bydlel. Pellovy kinezické reakce nicméně žádnou lež nenaznačovaly.

„Jak jste se seznámil s Robertem Herronem?“

„Vy předpokládáte, že jsem se s ním seznámil. Jenže já se s ním v životě nesetkal. Přísahám.“

Poslední věta byla příznakem lži. Pellova řeč těla však ani v tomto případě nevykazovala nic, co by naznačovalo klam.

„Toho spoluvězně v Capitole jste ovšem požádal, aby šel k té studni a vytáhl z ní kladivo a náprsní tašku.“

„Ne, takhle to řekl ředitelce *on*.“ Pell se znovu pobaveně usmál. „Co kdybyste si o tom promluvila s ním? Máte bystré oči, agentko Danceová. Viděl jsem, jak si mě prohlížejí a posuzují, jestli jsem k vám upřímný. Vsadím se, že byste natotata poznala, že ten chlapec lže.“

Danceová nedala najevo žádnou reakci, ale pomyslela si, že je velice neobvyklé, aby si subjekt uvědomil, že je podrobován kinezické analýze. „Jak se ale v tom případě o těch důkazech ve studni dozvěděl?“

„No, o tom už jsem taky přemejšlel. Někdo prostě ukradl moje kladivo, zabil s ním Herrona a pak ho narafičil tak, aby

svedl vinu na mě. A měl přitom rukavice. Takové ty gumové, co nosí v *Kriminálce Las Vegas* všichni."

Stále se choval uvolněně. Jeho řeč těla se nijak neodchylovala od základního čtení. Vykazoval pouze emblémy – běžná gesta, jimiž měl sklon nahrazovat slova, například krčení rameny nebo ukazování prstem. V jeho chování se však zatím neobjevily žádné adaptory, které signalizují napětí, ani projevy afektu, jež naznačují prožívané emoce.

„Ovšem kdyby chtěl vrah něco takového udělat," namítla Danceová, „nezavolal by *už tehdy* na policii a nesdělil jí, kde to kladivo je? Proč by měl čekat více než deset let?"

„Řekl bych, že byl prostě chytrej. Radši si dal načas a pak nastražil past."

„Ale proč by onen skutečný pachatel telefonoval vězni v Capitole? Proč by raději nezavolal přímo policii?"

Zaváhání. A poté uchechtnutí. Jeho modré oči se rozzářily vzrušením, které se zdálo nefalšované. „Protože *oni* jsou do toho zapletení taky. Myslím policie. Jasně… Policajti si uvědomili, že pořád nevyřešili ten Herronův případ, a chtějí to na někoho hodit. Tak proč ne na *mě*? Vždyť už mě ve vězení mají. Vsadím se, že to kladivo tam nastrčili sami policajti."

„Pojďme si s tou myšlenkou trochu pohrát. Vy tady říkáte dvě různé věci. Za prvé že vám někdo to kladivo ukradl ještě před Herronovou smrtí, zavraždil ho s ním a teď, o takovou dobu později, vás udal. Vaše druhá verze ovšem zní, že policie vaše kladivo získala až *poté*, co Herrona zavraždil někdo úplně jiný, a nastrčila je do studny, aby mohla z té vraždy obvinit vás. Tyto dvě verze si navzájem odporují. Buďto platí jedna, anebo druhá. Která je podle vás správná?"

„Hm." Pell se na pár vteřin zamyslel. „Dobrá, přikloním

se ke dvojce. Policie. Je to bouda. Jsem si jistej, že se to seběhlo takhle."

Jejich oči se setkaly, zelené s modrými. Danceová chápavě pokývala hlavou. „Tak to spolu zkusme probrat detailněji. Za prvé: kdy se policie k tomu kladivu dostala?"

Pell se znovu zamyslel. „Když mě zatýkali za tu věc v Carmelu."

„Za ty vraždy Croytonových v devětadevadesátém?"

„Jo. Brali si z mého domu v Seaside všechny možné důkazy."

Danceová zachmuřila obočí. „O tom pochybuji. Na to se důkazy příliš pečlivě evidují. Ne, já bych se přiklonila k věrohodnějšímu scénáři: že to kladivo bylo ukradeno teprve nedávno. Kde ještě mohl někdo najít vaše kladivo? Máte v tomto státě nějaký majetek?"

„Ne."

„Nějaké příbuzné nebo přátele, kteří by mohli disponovat vaším nářadím?"

„Ani ne."

Což nebyla obvyklá odpověď na otázku typu „ano-ne"; byla ještě neuchopitelnější než: „Já si nevzpomínám." Danceové navíc neuniklo, že si Pell při slově „příbuzné" položil na stůl ruce zakončené dlouhými čistými nehty. To byla odchylka od základního čtení. Neznamenala lež, ale subjekt *rozhodně* cítil stres. Otázky ho rozrušovaly.

„Danieli, žijí v Kalifornii nějací vaši příbuzní?"

Pell zaváhal, poté zřejmě vytušil, že agentka je ten typ, který si ověřuje každou jeho poznámku – v čemž měl pravdu –, a řekl: „Jedinej, kdo zbyl, je moje teta. Bydlí dole v Bakersfieldu."

„Jmenuje se Pellová?"